

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.—

Pe 3 luni . . . 7.—

Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 714

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr. 15

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Lez
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se le-
napoiază.

Politica rusească.

Arad, 25 Februarie.

Au trecut cinci luni dela ajurnarea dumei rusești. Se iviseră atunci în mijlocul ei atâtea divergențe de opinii încât guvernul nu mai avea garanța că o să poată obține un concurs parlamentar pentru a imprima imperiului o unitate de acțiune externă și internă. Actualul cabinet Stürmer crede că are această garanță. Deși sunt deja semne că ședințele dumei iarăș au să fie furtunoase, partidele de diferite nuanțe nu vor renunța să-și exprime părerile la situație și să ceară traducerea lor în realitate. Vom vedea ce va fi, deocamdată ne oprim asupra expozeului ministrului de externe Sasonov, aceluia diplomat rus care este prin eselență reprezentantul politicii rusești, prin el această politică își menține o oarecare unitate.

Trecem peste obișnuitele enunțiațiuni, ca de pildă, Rusia nu va depune armele până la o desăvârșită înfrângere a dușmanului, ori că ea este complet solidarizată cu aliații și nu va încheia pace separată. Ele sunt un șablon de cabinet. Ne oprim însă la acele părți ale expozeului, cari privesc atitudinea Rusiei față de micile popoare. Pentru că, dacă ar fi să dăm crezare declarațiunilor lui Sasonov, politica rusească actuală ar fi făcut un progres. Secretul lucrului e altundeva, și vom cauta să-l desvălim.

Politica rusească de până aci a fost politica oricărui stat mare european, dornic de expansiune teritorială, economică prin deschiderea debușeurilor pe piața universală, de fortificare launtrică a elementului dominant, deci de înăbușire a vieții naționale a

popoarelor mici cari încă fac parte din acel stat. În urmărirea unei astfel de politici, era fatal să sosiască odată o îngrozitoare măsurare de arme, îndeosebi pentru că unele state mari îi disputau influența pe teritoriul peninsulei balcanice. Sub pretextul ocrotirii de rasă Rusia, (din timpul când reuși să se consolideze într'un stat independent și râvnia să emuleze cu alte state în sprijinirea elementului creștin din peninsula balcanică în luptele cu Turcii, căuta să asigure influența sa față de Germania și Austro-Ungaria cari erau mai favorizate geograficește să încoroneze cu triumf o politică de amestec în sudul Dunării. Contururile conflictului ruso-germano-austriac se desfășeau deja într'un trecut îndepărtat. Gigantica măsură de arme veni însă mai degrabă decât se crezu.

Germanii stau în fața Salonicului, și-au văzut aproape împlinite planuri vechi de pătrundere în Orient, pe cari Sasonov le numește *planuri hrăparețe*. Peste tot, în expozeul său Sasonov atribuie numai Germaniei toate victoriile puterilor centrale, și conchide că astăzi este greu să vorbești despre Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria, — Turcia este numită de-adreptul *califat al Berlinului* — ca de niște state independente, pentru că mâna germană conduce armatele tuturor și întreaga administrație. Germania ar fi deci rivala mare a Rusiei al cărei efort, cu concursul aliaților săi, tinde la spulberarea dorinței de cuceriri volnice și nimicirea egoismului nemăsurat prusiac.

Cunoscând însă desfășurarea politicii rusești de până aci, doar s'au ținut în șir cu-

ceririle volnice și nemăsuratul apetit de a desființa viața națională a micilor popoare, chiar a românismului din Basarabia, declarațiunile lui Sasonov privesc chiar Rusia, unde ar trebui spulberată o dorință și un egoism ca acela pe care îi place să-l descopere la rivala Germanie.

Ceeace este surprinsător în expozeul lui Sasonov este tocmai această *antiteză* pe care se năzuiește să o constituie din politica puterilor centrale și politica aliaților. Sasonov accentuiază că în timp ce puterile centrale urmăresc desființarea popoarelor mici, aliații nu se ating de *drepturile juste ale altor națiuni*. Și caută să argumenteze, desvălind aspectele politicii rusești față de Polonia „națiune-suroră”, cărora le-a promis deja la începutul războiului deplină autonomie, față de Scandinavi cultivând raporturi de „sinceră prietenie”, față de România al cărei loc poate fi numai alături de aliați pentru că are un „dușman comun” și nu-și va desocoti interesele ci când va bate ora va și „să-și realizeze unitatea națională prin vărsare de sânge”...

Concluziunile noastre rămân și pe mai departe valide. Rusia nici până astăzi n'a făcut nimic pentru îmbunătățirea vieții naționale a popoarelor din uriașul imperiu moscovit, românismul de acolo nu se bucura de o situație politică prin care să fie posibilă o întărire a sufletului național, a culturai naționale românești.

Și dacă totuș Sasonov vorbește în expozeu de o politică rusească ce ar fi merită să îmbunătățească soarta micilor popoare, micilor state, aceasta o face în urma covârșitoarei înrăuriri franceze asupra cursului politicii moscovite. Sasonov a împrumutat

Contribuții la istoria școalelor noastre.

— Dascălul Simion Jinariu. —

De Dr. Ion Mateiu.

III.

Provăzut cu un astfel de decret va fi străbătut și Simion Jinariu satele Ardealului, cu dorința nepotolită de a se putea face folositor prin munca sa de educator și povățuitor al celor mulți și asupriți. Fără îndoială, că el nu s'a mărginit la știința pe care i-o verifica hârtia oficioasă a directorului din Sibiu, ci-și va fi dat silința să agonisească tot mai multe cunoștințe pe cari să le poată imprăștia ca pe o sămânță aleasă în pământul întelenit al desmorțirii naționale. Hagi Constantin Pop și-a dat seama de valoarea personală a lui Jinariu când s'a hotărât să-l aducă din Făgăraș la școala întemeiată și susținută prin lărga sa dărnicie. Condițiile cuprinse în contractul încheiat între amândoi, ne lasă să concludem, că sarcina lui Jinariu nu era din cele mai ușoare. Obligat să țină zilnic 6 ore de instrucție după metoda normală, să cânte la strana dreaptă în Duminică și sărbători, iar despre rezultatul muncii sale să dea seama anual în 2 examene publice, însemna că Hagi Pop considera școala ca o

instituție serioasă, pe care dascălul era dator să o servească cu tot zelul și cu toată priceperea. În schimb stăruitorul cititor i-a și asigurat lui Jinariu o leafă anuală de 150 fl. ceea ce pe atunci însemna mai mult decât un salariu zichian din zilele noastre.

Pe lângă aceasta Jinariu avea voie să încaseze în fiecare săptămână câte 1 crețtar dela elevii cu stare, iar pentru instrucțiunea în cântările bisericești se putea învoi după plac fără vre-o intervenție străină. Avem mai multe indicații de-a crede, că el și-a îndeplinit chemarea de învățător cu multă înțelegere și cu tot atâta devotament. Anume după o mărturisire proprie dela 1820, el a funcționat 8 ani de zile ca diacon arhieresc, dovadă că era înzestrat de Dumnezeu și cu darul cântării. Slujba de dascăl în Sibiu a purtat-o 10 ani. Directorul școalelor naționale de atunci Gheorghe Haines, se va fi convins din intuiție personală despre deștinția și vrednicia lui Simion Jinariu, când l'a recomandat să fie încredințat cu conducerea școalei de preoție din „Jozesfstat”, slujbă pe care o primeau de obicei directorii, cum a avut-o și Haines pe la 1780.

Haines ca om activ ce era, nu s'a mulțumit numai cu recomandarea lui Jinariu, ci s'a silit să-i vină în ajutor și cu sfatul său înțelept. Astfel la 21 Maiu 1810 îi dă o „Instrucție”, în înțelesul căreia candidații la preoție aveau să în-

vețe „cetania curată, fără opintele sau postorire sau rupere a cuvintelor, dar foarte deslășită, cu sporiu și cu lovirea cuvântului la acțent sau oxie; scrisoari desvoaltă și sloboade așa ca slovele unui cuvânt să fie laolaltă scrise, iară cuvînt de cuvînt despărțit, priveghind tare dascălul la aceia ca să nu despariă slogurile și cuvânt cu cuvânt să împreune păzind la scrisoare orthografia adecă la cuvinte lovitoarea, apăsătoarea, împreunătoarea, iar la încheieturi coma; cathisisul cel mic de rost bine din tablă în tablă; să se învețe cum trebuie a cetii Apostolul, Evanghelia și Leturghia cu glasul cuviincios, curat și fără nice o trăgănare gîngăire sau postorire, așa ca sluiha și cetania în urechile ascultătorilor să fie plăcută; să învețe 4 părți ale aritmeticii bine, precum și tabela aritmeticii de mine așezată, fiind mare candidat să o învețe și să o ia cu sine de la sa scrisă, care fără altă povăță va fi fieșcăruia temei de neuitare a celor 4 părți ale aritmeticii. Fiestecare să știe cântările sau glasurile bisericești și așezarea slujbelor sfințel bisearici, după tipicul Octoichul cel bogat: spre care sfârșit va numi dascălul în fiestecare zi un cias întru care în auzul candidaților va ceti tipicul. Să-i învețe cum să stea cu trupul drept, atîta înaintea celor mari cît și în besearică, cum să-și facă cruce și să fie totdeauna cu părul chieptănat, cu unghiile tăiate, cu fata și cu

argumentele pe cari Francezii le pun la baza acțiunii lor. Și Francezii într'adevăr au luptat până în actualul războiu — astăzi nu se poate ști dacă luptă deși amintesc neconținut Alsacia și Lorena — pentru principiul național, intervenției ei din trecut se datorește unitatea politică italiană și înființarea unor state mici naționale independente. Când deci Sasonov vrea să imprime politicii rusești același caracter pe care susțin Francezii că l'au imprimat politicii lor, — aci ar fi secretul progresului în politica actuală rusească, — o face aceasta pentruca expozeul său să aibă un larg răsunet la aliați, să treziască simpatii la neutri, la unii chiar să ridice speranțe.

Dacă în general, dela izbucnirea războiului, imperiul moscovit a putut să câștige încrederea vre-unui popor, aceasta s'a putut întâmpla numai în urma alianței cu Francezii a căror înrâurire este covârșitoare, pentrucă fără miliardele franceze Rusia n'ar fi fost în stare să ducă războiul, și a căror politică vreau să o adopteze Rușii cum se evidențiază din expozeul lui Sasonov. Până astăzi însă n'avem nici o singură dovadă de un progres în politica rusească. Numai promisiuni...

Expozeul lui Sasonov.

Ministrul de externe Sasonov a ținut în ședința dumei următorul expozeu:

Rusia continuă războiul.

Se continuă lupta, acest războiu mondial fără păreche în istoria lumii. *Astăzi mai puțin ca ori când i se poate prevedea sfârșitul.* Guvernul și de aci încolo rămâne neschimbat pe lângă hotărârea de a continua războiul până la înfrângerea dușmanului. Aceasta este și astăzi deciziunea poporului rusesc și a aliaților săi.

„Războiul actual e cea mai mare crimă”.

Acest războiu este cea mai mare crimă comisă vre-odată împotriva omenimei. Astăzi sunt demascați cei cari au provocat groaznică tragedie deslănțuită în Europa. Ar fi lipsit de orice interes să revenim asupra acestora, dacă

diplomației Germaniei și pressa ei, n'ar încerca în permanență să arunce toată responsabilitatea asupra noastră și a aliaților noștri. Aceasta încăpăținare se explică prin faptul, că guvernul german simte necesitatea unei scuze în fața opiniei publice din Germania. Poporul german începe să se trezească că a fost tras pe sfoară de aceia cari, *bazați pe informațiile false a diplomației lor incapabile, au crezut sosit momentul pentru realizarea scopurilor lor tâlhărești.* În măsura în care se deschid ochii, se ivește nemulțumirea, care a început să se exprime deja.

Garanta biruinței: o alianță strânsă.

Astfel, noi și aliații noștri am fost atrași cu forța în lupta care ni s'a impus, și în care am intrat pentru apărarea celor mai sfinte drepturi. Garanta învingerii zace în alianța și armonia completă a năzuințelor aliaților. Coordonația aceasta, considerând distanța dintre Rusia și aliații săi din apus, este greu de îndeplinit. S'au luat însă toate dispozițiile pentru ajungerea acestui scop. Afară de consfătuiri politice și militare, aliații au făcut propunerea consiliilor ținute de către reprezentanții guvernelor aliate cu scopul de a stabili dispozițiile din viitor privitoare la *inițierea unei alianțe economice.* Importanța acestei alianțe e vădită.

Ententa nu voiește deplina nimicire a Germaniei.

Când avem a face cu un adversar care sub masca tradițională a prieteniei s'a nuzuit să abată atenția trează a vecinilor, în același timp ascuțindu-și el sabia, sunt de mare importanță îngrijirile vremelnice ale mijloacelor prin cari putem preveni *evenimentele de felul celor cari ne-au surprins acum un an și jumătate.* Guvernul german își dă silința să potenteze însuflirea războinică a maselor, împătmânându-le că dușmanul și-a impus nimicirea desăvârșită a poporului german. Trebuie să stăruim oare, că aceasta afirmație n'are sens? *Cine poate să gândească să stârpească de pe fața pământului un popor de 70 milioane. Niciodată aliații nu s'au gândit la asta. Ei își pretind numai dreptul deplinei libertăți în țara lor. Aliații nu se ating de drepturile juste ale altor popoare. Instinctul existenței însă pretinde să punem capăt poftelor tâlhărești și egoismului neînfrânat al Prusienilor.* Prusia n'a fost întotdeauna simpatizată în Germania. Aceasta Prusia trebuie s'o nimicim pentru totdeauna, ceeace dacă nu se va îndeplini, zadarnice au fost toate jertfele aduse de ententă.

Raporturile Rusiei cu Franța și America.

Am perfecționat alianța noastră, fără că nici unul dintre aliați să-și fi jertfit neatârănarea sau individualitatea. Cu totul altcum stă lucrul la dușmanii noștri. *Azi de fapt e greu să vorbești de Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria ca despre state independente, deoarece mâna germană conduce armatele și întregă administrația lor.*

Cooperația comună cu Franța aliată, a dat posibilitatea ca cele două state să-și organizeze și unească toate forțele și isvoarele de ajutor. Sunt fericit când pot să dau expresie admirației pentru poporul francez, pentru energia și aptitudinile dovedite în scopul învingerii. *Sângele vărsat pentru cauza unită este înlănțuirea cea mai strânsă între cele două țări.* În sfârșit am aplanat și neînțelegerile de odinioară cari au tulburat multă vreme raporturile cu Anglia.

Prietenia de arme cu Italia.

Trupele italiene cari au să înfrunte dificultățile războiului de munte, *isgonesc dușmanul pas cu pas de pe teritoriul a cărui populație nutrește de multă vreme visul unirei cu patria lor italiană.* Pe malul balcanic al Adriaticii, Italianii luptă împreună cu aliații împotriva dușmanului comun. Felicităm alianța de armă dintre noi și Italia.

Știri triste din teritoriile ocupate.

Ne sosesc știri triste de pe teritoarele ocupate intermal de către dușman. Vedem cu toții ce se petrece la frații noștri Poloni, în Belgia eroică și în Serbia oropsită. Mizeria nesfârșită domină în toate țările acestea. Ne este de ajuns evocarea asasinării englezei Miss Cavel, pentru ca să avem tabloul vieții din teritoriile în cari s'au înstăpănit Germanii. *Nenorocirilor cari au să sufere acest jug, le strigăm: curaj, în curând va bate ceasul libertății.*

Unirea Poloniei.

Este grozavă ironie lauda ce și-o aduc Germanii pentru toate binefacerile pe cari le dau din belșug populației de pe teritoarele ocupate de ei. Pressa germană se mândrește cu înființarea universității din Varșovia. Aceasta nu este decât o cursă în care vor să ademenească Polonia pustiită, pentru ca să-i câștige încrederea. A dat greș însă cu aceasta năzuință. *Rusia, dela izbucnirea războiului și-a impus unirea Poloniei desființată.* Nu se poate presupune că Polonia, de dragul blidului de linte oferit de Germania va abdice de idealul ei sfânt și va

mânile spălate. Va da apoi atestat după formularul dela mine la mână-i lăsat¹⁰⁾. Din aceste îndrumări se poate vedea, că deosebirea între școala de preoție și cea dela sate era minimală, dovadă că cei ce doriau să fie preoți erau țărani simpli fără nici o știință de carte. Și în școala din Sibiu, erau datori candidații să se deprindă bine în cetanie curată și scrisoare aleasă, să cunoască ortografia și să învețe pe dinafară întreg catehismul. Asemenea se cerea acest lucru și cu privire la tabela înmulțirii compusă de Haines.

Pentru ca serviciul divin și peste tot slujbele bisericesti să fie bine săvârșite, Simion Jinariu făcea cu candidații exerciții practice de liturgică, cântări bisericesti și tipic. Indrumări dogmatice, canonice ori exegetice nu putea să dea unor oameni cari aveau încă de sfaturi igienice elementare cum era spălutul, pieptănatul și tăiatul unghiilor. Tot în aceeșă Instrucție, dăm de un interesant fapt didactic. Anume într'un postscript spune Haines între altele, că „Guvernul s'a milostivit părintește a porunci să se tipărească o carte intitulată „Cărticica năravurilor bune” pentru folosul pruncilor și a se introduce în toate școalele. Dascălii sunt îndrumați să învețe copiii după această carte, pe care părinții aveau s'o cumpere cu 50 de creițari dela Ioan Bart din Sibiu. Până acum se cunoștea numai ediția dela 1819, ieșită tot în tipografia lui Bart în tra-

¹⁰⁾ N. Iorga, *Studii și documente*, vol. XII. p. 201.

ducerea lui Moise Fulea. Din însemnarea lui Haines se pare însă, că ea apăruse deja la 1810. Cartea, prin cuprinsul ei de ordin practic, a putut fi de mare folos pedagogic, și dacă dascălii vor fi știut s'o întrebuințeze bine, ea trebuie considerată ca un însemnat factor al educației și instrucției populare din vremea aceea. Jinariu încă va fi ținut cartea aceasta în mână, și având în vedere, că viitorii preoți trebuiau să isprăvească învățăturile în timp de 6 săptămâni, e sigur, că el era necesitat să recurgă la metode pedagogice inventioase, spre a da în timpul cel mai scurt maximul de cunoștințe.

Dovada priceperii, hărniciei și mai presus de toate a vredniciei sale, o găsim în atitudinea de caldă simpatie și sinceră apreciere cu care l'a învrednicit directorul Gh. Haines. Iată un caz, care confirmă afirmația noastră. Magistratul din Sibiu aruncase în temniță pe Simion Jinariu, pedepsindu-l și cu 12 fl. în bani, pe motivul că într'o noapte a găzduit în casa sa oameni străini. Indată ce i-a ajuns la cunoștință acest act de nedreptate, Haines face în 31 Ianuarie 1811 o adresă către magistrat, în care arătând, că prin procedura sa magistratul a vătămat onoarea lui Jinariu și i-a știrbit autoritatea înaintea elevilor (da nun hiedurch der Schulmeister an seine Ehre gekraenkt und vor seinen Zöglingen herabgesetzt worden...), cere ca să se exmită o persoană din gremiu, care în locuința dascălului, să declare în fața elevilor, că i s'a făcut nedreptate, în

8 Februarie magistratul răspunde, că cererea lui Haines nu se poate împlini, deoarece în această chestiune s'a procedat conform statutului polițial¹¹⁾.

Din acest caz ne putem da seama nu numai de bărbăția și energia cu care știa directorul școalelor G. Haines să ia în apărare pe dascălii săi, susținându-le vaza și autoritatea, ci putem face și deducțiuni întemeiate cu privire la valoarea personală a lui Simion Jinariu. Incunjurat de recunoștința superiorului său, Jinariu n'a încetat o clipă a se sili la îndeplinirea tot mai conștiințioasă a datoriilor sale oficiale, cu atât mai vărtos, cu cât existența sa materială a fost asigurată prin soția lui Hagi Constantin Pop, care nu numai casă de locuință și casă de școală a zidit pe seama unui dascăl — cum ne spune Moise Fulea într'o scrisoare din 16 Februarie 1817 — ci a asigurat și un capital ale cărui dobânzi de 150 fl. pe an se folosiau pentru salarizarea dascălului¹²⁾.

Dar școala din Jozefstat n'a avut norocul să se bucure vreme mai îndelungată de activitatea productivă a lui Jinariu. Soartea a voit, ca razele înțelepciunii sale să lumineze și în alte centre ale vieții neamului nostru, unde stăruințele pentru cultură erau tot așa de mari ca și la Sibiu.

(Sfârșitul va urma).

¹¹⁾ Arhiva orașului Sibiu No. doc. 227 din 1811.

¹²⁾ A. Barseanu, *Ist. școalelor din Brașov*, 1902 Anexa XXX.

închide ochii în fața noului jug plănuț de Germania și va uita de frații săi din Posen aruncați în dezastru. Nu cred, că națiunea polonă în care e atât de vie conștiința națională, care dela începutul războiului a grăbit să se alieze poporului rusesc în vederea idealului național sfânt pentru orî care polon, să rătaoacă și să-și verse sângele pentru tiranii Poloniei.

Rusia și Svedia.

Drumul Rusiei către mare nu duce peste Scandinavia, ci cu totul în altă direcție. *Față de Svedia nutrim cele mai curate sentimente de prietenie și dorim să susținem cu ea raportul prietănesc de buni vecini.*

Atitudinea României.

România își menține neutralitatea ce și-a ales-o dela începutul războiului. Puterile Ententei sunt de acord cu această stare de lucruri; convinse că România nu-și trădează interesele ei proprii și când ora va suna, va ști să-și realizeze idealul național cu sângele ei. România poate conta într-un sprijin real la acele state, în spre care se îndreaptă simpatii firești ale poporului român, când se ridică contra atentațelor dușmanului comun față de libertatea hotărîrilor ei.

Debarcarea dela Salonic.

Sasonow motivează apoi debarcările trupelor Ententei la Salonic, care nu e o violare a neutralității grecești, deoarece puterile Ententei sunt puterile protectoare ale Greciei, cari au eliberat Grecia, iar al doilea tratat dela Londra din 3 Februarie 1830 permite debarcarea de trupe, când toate trei puterile sunt de acord.

Sârbia, Muntenegru și Bulgaria.

Nesiguranta că oare Grecia va satisface datoritiilor ei de aliata i-a constrans pe Sârbi să fie rezervați, deoarece n'au voit să piardă colaborarea Greciei. Comandamentul sârbesc avea posibilitatea, ca prin o rapidă ofensivă să împiedece mobilizarea Bulgariei, deoarece era evident că mobilizarea Bulgariei se îndreaptă împotriva Serbiei și a aliaților ei. Guvernul sârb însă n'a voit să ia responsabilitatea pentru războiul fratricid. Guvernul grecesc a interpretat datoriile Greciei ca aliata în felul său. Armata sârbească prin rezistența și vitejia sa a făcut însă minuni. I-a reușit să se retragă până la mare, iar mulțumita silințelor aliaților, mai cu seamă a Franței ea a fost dusă la Corfu. Armata sârbă reorganizată la Corfu e o garanție sigură a reinvierii Serbiei. Soarta tragică a Serbiei a lovit și Muntenegru. Regele Nichita cu familia sa a trebuit să-și părăsească țara pentru ca să nu fie silit să semneze o pace rușinoasă, iar prințului Mirko, care l'a avut să salveze armata muntenegrină, și miniștrilor cari au rămas în țară le-a oprit ca să înceapă tratative cu Austro-Ungaria.

Sasonow recunoaște că diplomația Ententei nu și-a ales calea cea mai sigură pentru a câștiga de partea ei Bulgaria. Prin o debarcare și ocuparea Dedeagaciului de către aliați poporul bulgar poate ar fi fost influențat și l-ar fi silit poate pe Koburg, care îi este străin, să nu înceapă războiul fratricid. Dar nici în cazul acesta Serbia n'ar fi putut fi scutită de o catastrofă, deoarece acțiunile militare ale Ententei în Balcani s'au lovit mereu de greutatea extraordinară.

„Califatul berlinez”.

Erzerum a căzut în 3 Februarie (st. v.), iar trupele noastre înaintează. Când ne-am retras din Van, Turcii au înmulțit numărul atrocităților, cari le-au comis față de Armeni.

Sasonow a vorbit apoi despre o pretinsă intenție a Germaniei, că dorește să înființeze un uriaș imperiu germano-musulman, care s'ar întinde dela gura râului Schelde până la golful persic. Acest vis, care merită merită a i se da numirea de „Califatul berlinez” are de scop să dea lovitură de moarte Rusiei și Marii Britanii. Politicianii din Berlin preocupați de acest plan îndrăzneț uită însă că imperiul acesta, pe lângă toate slăbiciunile lui interne, s'ar putea înființa numai având stăpânirea și pe mare, care din fericire o are aliata Rusiei, Marea Britanie.

Situația în Persia.

În urma tulburărilor, numărul trupelor rusești în Persia a fost sporit. Situația s'a ameliorat, de când trupele rusești au început o acțiune decisivă. Șahul Persiei a făcut declarații de supunere țarului și va urma politica Ententei.

Japonia și China.

Japonia continuă să ia parte în război și concursul acesta este foarte prețios pentru Rusia. Interesele ruso-japoneze armoniază acum.

În afacerile Chinei guvernul rusesc nu vrea să se amestece. Schimbările interne ar fi periculoase în împrejurările actuale atât pentru China cât și pentru puterile Ententei.

Garanția biruinței.

Interesul arătat de industria americană pieței rusești, trezește speranța, că pe lângă raporturile prietenești ce există între America și Rusia s'ar putea face și o apropiere economică.

Sasonow a încheiat discursul spunând că unirea și puterea poporului rus e o garanție a biruinței.

În aceeași ședință a dumei ministrul de marină *Grigorovici* a făcut declarația că caracteristica războiului naval pretinde cea mai complexă tănuire. Ministrul declară apoi că flota din Marea Baltică a fost completată cu câteva torpiloare și submarine mari, iar cea din Marea Neagră cu noi submarine și cu un vas de război. Toate vasele acestea au fost terminate la termenul fixat.

După discursurile membrilor guvernului deputatul *Chidolovski* a cetit în numele blocului progresist, care formează majoritatea Dumei, declarația dela vale:

Blocul progresist compus din naționaliștii progresiști, membrii din centru, octobriștii din semstvouri și Dumă, progresiști și Cadeți, declară că împărtășește sentimentele față de apărătorii viteji ai patriei. Țara respectă amintirea eroilor căzuți și e pătrunsă de certitudinea că *jertfa lor va aduce roade*. Drumul ce l'au deschis îl vom urma până la sfârșit. (Aprobări). *Lupta actuală va rezolvi problema că raporturile pacifice dintre popoare se vor putea restabili oare în baza principiilor inviolabilității alianțelor și al libertății popoarelor sau se vor valida în general pretențiunile germane?*

Respingem revoltați orice gând de a încheia o pace prematură care s'ar întemeia pe compromisiuri problematice și nesigure. Rusia care are încredere în aliații săi e hotărâtă să continue războiul lung a cărui durată întărește fermitatea țării. Necesitatea unei mai bune organizări și întrebunțări a tuturor forțelor va face războiul popular. Acum jumătate de an majoritatea Dumei, sprijinită de întreaga țară a avut conștiința acestei necesități de urgență, dar neașteptata amânare a Dumei a împiedecat unirea apărării naționale, la care ar fi luat parte întreaga națiune. Necunoscând necesitatea imperativă a concentrării forțelor naționale, guvernul se opune gândirei unitare a întregii țări.

Voința expresă a poporului de a fi cu încredere către guvern, s'a atribuit într'un fel meschin, luptei de-a ajunge la putere. Convocarea camerei a fost ajurnată în două rânduri, folosindu-se forțele naționale prin cele mai zădarnice mijloace. Influența demoralizantă a indiferenței a înfrânat toată mișcarea națională. Imposibilitatea autorităților a nimicint întreaga viață economică a țării și a împiedecat fructificarea surselor ei bogate. Lipsa de perseveranță a dispozițiilor volnice ordinare și extraordinare ale autorităților, neorânduiețile în cumpărarea materiilor de alimentație, urcarea enormă a prețurilor mărfurilor celor mai necesare, abuzurile forțelor, defraudările: toate acestea au produs tabloul nejustificat al mizeriei.

Dovadă că guvernul *Goremykin* nu poate îndeplini misiunea de care s'a angajat, pe cale indirectă se verifică prin retragerea lui *Goremykin* care este responsabil de consecințele acestei tactice nenorocite. *Majoritatea este și mai departe de părerea înființării unui guvern energetic, demn de încrederea țării, care să pună stăruț radical situației actuale administrative.*

† Locotenentul Enea Medean.

Sebeșul-săsesc, Februarie.

Din liniștea miilor de morminte presărate pe întinsele hotare, pe unde colindă viforul ucigaș al zilelor noastre din când în când se mai abate pe acasă pe la noi câte un sol pribag ca mărturie înfiorătoare a prăpademei ce dărmăște pe acolo. Câte un viteaz secerat de mâna morții nemiloase iese din mormântul stropit cu sânge și chemat de dorul nemângăiat alor săi, vine acasă ca să-și doarmă somnul de veci în pământul părinților săi, în preajma celor ce l-au iubit și i-au purtat atâta amar de vreme fiorii îngrijorării.

Un astfel de sol de nemărginită durere a sosit și la noi în zilele trecute. *Enea Medean*, fiul protopopului S. Medean din Sebeșul-săsesc, a fost adus acasă din mormântul dela Rozokovici.

Răposatul era unul dintre cei mai harnici fruntași ai generației tinere. În calitate de contabil și apoi secretar al băncii „Agricola” din Sebeș, a contribuit mult la prosperarea băncii acesteia, a luat parte la toate mișcărilor sociale și culturale din acest centru românesc dovedind totdeauna un suflet plin de entuziasm pentru binele obștesc și o abilitate deosebit de laudabilă în toate pornirile de bine.

Dar când să-și pună și el o temelie trainică și statornică pentru o muncă intensivă și cu roade mai bogate în ogrorul nostru atât de sărac în povățuitori harnici și cumiști iată că îl răpește și pe el volbura războiului după abia două luni de căsătorie preafericită. S'a dus și el să dea prinosul datoriei sale către tron și țară și — dus a fost.

În cursul celor 15 luni de mizerii îndurate pe câmpiile Galiiției *Enea Medean* s'a dovedit Românul conștiu de datorința sa căci nu s'a clătit o clipă măcar dela plinierea îndatoririlor sale. Drept răsplată a fost avansat în această scurtă vreme dela rangul de stegar la rang de locotenent.

Chiar și în noaptea cea din urmă când l-a ajuns urgia peirii târându-și proptit pe bătă piciorul bolnav s'a pus în fruntea companiei sale și a condus-o la atac.

La trei zile după avansare în noaptea de 3 Noembrie 1915 pe când își ducea compania în linia de front un glonț dușman îl lovi în frunte doborându-l în floarea vârstei de 26 ani. După scurte suferințe se stinse în zorile zilei aceleia reci de toamnă în câmpia de lângă satul Rozokovici.

Cu cinstea cuvenită a fost îngropat în preajma bisericii din acea comună iar liniștea vecinicii i-o străjuiau brazii cu șoaptele lor tainice și lugubre, pe când crucea necioplită dela cap vestia trecătorilor că aci zace unul dintre jertfele noastre cele mai scumpe.

Văpaia dorului stingher și nemângăiat însă caută leac de alinare. Și familia l-a chemat din adăpostul gliilor străine, l-a adus acasă și l-a așezat în cripta familiară din cimiterul gr-oriental din Sebeș.

Sosirea moaștelor sfinte, căci sfinte sunt moaștele tuturor eroilor noștri, a fost întâmpinat cu adâncă pietate de întreaga populația orașului nostru. Luni după ameazi au fost ridicate dela gară și în sunetul jalnic al clopotelor, în cântecele triste de îngropare ale corului bărbătesc, în plânsetele și suspinele mulțimei nenumărate eroul și-a făcut intrarea triumfală în orașul din care plecase.

La serviciul divin, care în biserica noastră e atât de duios și plin de mângăere creștinească, săvârșit în biserica cimiterului a luat parte întreg poporul din oraș și mulți din comunele învecinate, precum și o seamă de fruntași dintre străinii orașului nostru.

Privind la tatăl său zdrobit de durere, văzând pe tinera și plâpânda văduvă fără de noroc și familia întreagă încremenită de durere n'a fost ochiu care să nu picure o lacrimă de regrete pe sicriul care ascundea în cuprinsul său atâtea nădejdi năruite pentru totdeauna.

Cosciugul a fost așezat apoi în cripta din

preajma bisericii. Aci își doarme de acum somnul de veci lângă iubita lui mamă și acest erou al nostru iar sufletul lui va veghia acolo sus alături de celelalte sute și mii și va cere dela Tatăl din ceriuri o dreaptă răsplată pentru marea jertfă a atâtor mii de vieți tinere și înfloritoare.

Și aci vă pelegrina de acum familia ca în pragul mormântului lui din povața crucii nemestșugite care îl străjue și aci să culeagă balsam alinător pentru tămăduirea ramei ce le sângerează sufletele.

Și fiecare trecător se va înclina cu sfiță în fața acestui mormânt cu nădejdea la Dumnezeu ca din cenușa ăstorfel de eroi va răsări și pe seama urmașilor zile de răsplată fericită.

Dormi în pace erou, fie jertfa vieții tale tinere cheazășia plinirii dorințelor noastre de mai bine.

Cor.

In jurul călătoriei dlui Nicu Filipescu în Rusia.

Se anunță din București:

D. Nicu Filipescu la plecarea sa în Rusia a fost interviewat în gară de un ziarist, care l-a întrebat asupra scopului călătoriei. D. Filipescu a răspuns:

Nu am nici o misiune. Fac aceasta călătorie pentru ca să văd Rusia, dar deocamdată încă nu știu pe ce linie voi călători, deoarece la întrebarea mea că aș dori să vizitez frontul rusec mi s'a răspuns din Petrograd, că programul vizitei pe front mi se va face cunoscut numai în Petrograd.

Privitor la atitudinea României d. Filipescu a făcut următoarea declarație: După părerea mea pentru România va sosi momentul în timpul ofensivei generale.

Poliția de graniță rusească s'a purtat cu multă politeță față de d. Filipescu. Când a sosit trenul în gara dela Ungheni, d. Filipescu a fost întâmpinat de comandantul poliției de graniță rusești. Aci s'a încopciat un vagon-salon ministerial. Trenul a plecat dela graniță Luni la orele 2 d. a. D. Filipescu a călătorit până la Petrograd în vagonul salon.

Correspondentul din București al ziarului „Birsevija Vedomosti” anunță că d. Filipescu după vizitele făcute la Petrograd, Londra și Paris, va merge peste Copenhaga la Berlin. D. Filipescu dorește să se orienteze asupra forțelor răsboinice a ambelor părți beligerante.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevolască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acți.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 25 Februarie.

La „Românul” au mai contribuit pentru orfelinatul din Sibiu următorii:

1. Colecta dsoarei Hortenzia Popescu din Măderat („Puțin, din inimă însă, dăruim și noi pentru copilașii cei orfani”):

Petru Vancu învățator 1 cor., Vasile Debău 4 cor., Gozman Antoniu 1 cor., Iulian Muntean învățator 1 cor., Pavel Siartău învățator 80 fil., Ioan Mihuțiu 1 cor., Ludovic Păcurariu 1 cor., Melania Vancu 1 cor., Hortenzia Morariu 2 cor., Petru Borlea 1 cor., Cozma George 1 cor., Ioan Bărdan 2 cor. 69 fil., Ștein Sándor 10 cor., Frățila George 60 fil., Ioan Moțiu 20 fil., George Jigovan 30 fil., Vasile Carnaț 40 fil., George Tătar 20 fil., Ioan Petica 1 cor., Catița Petica 1 cor., Marta Pescariu 1 cor., Ciurdar George 69 fil., Cozma Ștefan 69 fil., Văd. George Dămăcuș 69 fil., Sotile vitejilor de pe câmpul de luptă 33 cor., Sas Florea 69 fil., Aurelia Popescu 5 cor., Elena Popescu 5 cor., Alexandru Popescu 5 cor., Adrian Popescu paroh 20 cor., Ioan Popescu notar 10 coroane.

Suma 112 cor. 95 fil.

2. Colecta lui Vichentie Ghiuchici din Timișoara (spitalul din Mehala):

Luca Farchescu (Moșnița) 1 cor., Vichentie Ghiuchici (Moșnița) 1 cor., Ioan Landacescu (Boldur) 1 cor., Iosif Subu (Bükfalva) 40 fil., George Drăghin (Cacova) 30 fil., Nicolae Pascu (Păulești) 60 fil., Grigorie Sabău (Liged) 30 fil., Pavel Brăstiu (Cheveresul-mare) 30 fil., Vasile Raca (Beregsău) 40 fil., Vasile Sinu (Rachitova) 20 fil., Iosif Pascu (Tesöld) 40 fil., George Timișan (Rokfalva) 20 fil., Nicolae Jebelan (Șag) 30 fil., Ioan Roșu (Bükfalva) 20 fil., Damaschin Lazar (Marcovăt) 1 cor., Dămlan Mihuț (Măderat) 2 cor., Teodor Țera (Vaivodint) 50 fil., Gefreiter Petru Roiscu (Luncăvița) 1 cor., Pavel Păuțiu (Vrăniut) 1 cor.

Suma 12 cor. 10 fil.

3. Colecta lui Nicolae Todor în atelierele arsenalului de aviație din Fischamend (lângă Viena):

Nicolae Todor (Tohanul-vechiu) 5 cor., Constantin Brunescu (Oravița-montană) 5 cor., Iosif Stingu sergent (Ciclova-română) 5 cor., Ioan Bilea (Subpădure) 3 cor., Alexandru Prusianu (Scheiu, Bucovina) 1 cor., Ștefan Gheorghe (Caras-Severin) 1 cor., Ionel Săbău (Pâncota) 1 cor., Pavel Stoica (Șiria) 2 cor., Augustin Ioana (Ida-mare) 1 cor.

Suma 24 cor.

4. Colecta lui Teodor Baci sergent-major la secția mitralierelor regimentului 63 Feldpost Nr. 37 (au contribuit numai soldații secției III de mitraliere dela batalionul al 3-lea):

Teodor Baci 10 cor., Halmăgian Ion 10 cor., Flore Faur 10 cor., Muntean Ioan 6 cor., Ioan Creț 4 cor., Nistor Simeon 4 cor., Grigore Dan 4 cor., câte 2 cor.: Filip Moroșan, George Nagy, Szabó Lajos, Coraik Paul, Salacz Miklós, Niculae Gavriș, Alexandru Pașca, Vasile Neagoș, Ioan Isip, Gavrilă Turc, Ioan Ise, Ambrosiu Cicio, Marian Paul, Ioan Câmpian, Gavrilă Giran, Vasile Pop, Ion Trișca, Gavrilă Pop, Teodor Calini, Vasile Moroșan, Iosif Moroșan, Iosif Damian, Petrikan Iohann, George Balabuc, Vasile Edroi și Ioan Doșa.

Suma 104 cor.

5. Colecta cadetului Isac Radulescu Feldpost Nr. 109 (banii au sosit, lista contribuitorilor însă nu):

Suma 85 cor.

6. Colecta sergentului Vasile Olinici dela regim. de inf. 41 compania a 6-a:

Mihaiu Neagul serg.-major 10 cor. învățator, Iancu Siritean sergent-major, învățator 5 cor., Vasile Olinici sergent voluntar învățator 10

cor., Dumitru Russu sergent voluntar, student 5 cor.

Suma totală: 30 cor.

Reasumare:

Colecta 1	cor.	112.95
Colecta 2		12.10
Colecta 3		24.—
Colecta 4		104.—
Colecta 5		85.—
Colecta 6		30.—

Suma: cor. 368.05

Transport din Nr. 32 cor. 12767.92

In total: cor. 13,135.97

Preoții militari în războiu.

La sfârșitul luni Aprilie a acestui an, am fost trimis în tabăra de prizonieri de războiu ruși din Dobrițin, ca să fac serviciu militar. Aici am întâlnit mulți soldați de ai noștri, dela diferite regimente, — Ardeleni, Bihoreni, Bănățeni.

La vre-o două săptămâni dela sosirea mea în numitul oraș, într'o zi de Duminecă, își face apariția în tabără un preot militar, ca să celebreze serviciul dumnezeesc pentru prizonierii ruși.

Vedeam pe preot cum vorbea, în limba germană, cu ofițerii ruși și credeam că e vre-un preot sârb. Mare mi-a fost însă surprinderea, când aud cum spune ofițerilor ruși, că e preot *ortodox român*.

Îndată merg la el și îi spun, că și eu sunt Român. Bucurie reciprocă. Ne-am împrietenit.

Părintele *Coriolan Buracu* — căci dsa a fost preotul militar — mă întreabă, dacă mai sunt și alți *Români* în tabără? La răspunsul meu *afirmativ*, dsa zice:

— Săptămâna viitoare iarăș vin în tabără și voi celebra în *românește* pentru soldații *noștri*.

Și de atunci, părintele Buracu, deși tabăra de prizonieri era la depărtare de 3 klm. de oraș, în vremea de aproape 6 luni cât am petrecut în tabăra de prizonieri de războiu ruși din Dobrițin, de foarte multeori a celebrat pentru numiții soldați români.

Întotdeauna, bucuria soldaților noștri a fost foarte mare!

Înstrăinați de vetrele lor, de părinți, copii, neveste, frați și surori, acești soldați sunt trimiși prin diferite orașe ale patriei, orașe, unde limba noastră absolut nu e vorbită, nu e cunoscută. Nu-i nimeni, ca să le spună o vorbă în limba lor, o vorbă mângâietoare, de care au trebuință, căci, val, *sunt multe și apăsătoare durerile sufletești de cari ei sunt copleșiți*.

Faptul, că un preot de ai lor, un preot, care vorbește aceeași limbă ca și ei, apare în mijlocul lor, în actualele împrejurări, are cu totul altă însemnătate, altă semnificație.

Și acum, simt par'că un fior, aducându-mi aminte de frumoasele vorbiri ale părintelui Buracu. Au fost momente, când am lacrimat și noi și dsa...

Rolul preoților noștri militari, în actualul războiu, fie pe câmpurile de luptă ori prin diferitele orașe — mai cu seamă în orașele străine — ale monarhiei noastre, e de o foarte mare însemnătate.

Mulțumită salutarelor dispoziții ale forurilor noastre militare superioare, atât pe câmpurile de luptă, cât și în fiecare garnizoană, avem preoți militari români.

Sigur, că niciodată, chemarea acestor preoți nu a fost mai sublimă, ca în aceste timpuri de urgie, căci acum, preoții noștri militari, cari servesc sub cerul liber, în arșița soarelui ori pe ger, la groaznicul bubuit al tunurilor, la altare improvizate, la altare întocmite cu lucruri împrumutate dela diferiți cetățeni ai patriei comune, — trebuie să îmbărbăteze la luptă, să aducă mângâiere sufletească unor oameni, cari în viața lor niciodată nu au suferit mai cumplit ca acum.

Cu cât un preot militar își îndeplinește mai conștiințios sublima sa chemare, cu atât mai mult soldații noștri își uită durerile lor și mai veseli își îndeplinesc datoriile lor de militari.

Activitatea preoților noștri militari însă, nu se poate limita exclusiv pe teren religios; ea trebuie să îmbrățișeze, fie chiar și în cel mai restrâns cerc, amăsurat împrejurărilor, și terenul *social și cultural*.

Părintele Buracu, întotdeauna sta de vorbă cu soldații noștri, vorbea ceasuri întregi cu ei, întreba pe fiecare, că de unde e, pe cine are acasă, etc. Toate acestea făceau cea mai bună impresie asupra lor.

De ce bucurie au fost părtași soldații noștri când numitul preot le-a adus ziarele „Românul”, „Gazeta Tran-

silvaniei", „Foaia Poporului"; tot astfel când le-a adus cărțile de ale noastre, din biblioteca populară a „Asociațiunii", apoi cărți de rugăciuni.

Că de ce însemntăate sunt cărțile de rugăciuni pentru soldații noștri, se poate vedea și din următorul fapt:

Intr'o dimineață de Octomvrie eram în serviciu. Noaptea a fost foarte rece, bruma a căzut în abundență. Ca să mă încălzesc, umblam de ici-colo prin tabără. Deodată zăresc o sentinelă — un glotaș român — care cu capul descoperit, ținând pușca în mâna stângă, iar în cea dreaptă având carte de rugăciuni, citea cu evlavie. Parcă era un mucenic. Vreme de câteva momente l'am admirat, apoi mi-am urmat calea.

Sentinelă următoare, iarăș un glotaș român, făcea același lucru; și ea era cu capul descoperit, ținea pușca în mâna stângă, iar în cea dreaptă cartea de rugăciuni.

Emoționat am agrăit-o.

Răspunsul a fost:

— Citește în cartea de rugăciuni, pe care mi-a dat-o preotul nostru...

Cred, că nu greșesc când afirm, că la săvârșirea glorioaselor fapte ale soldaților noștri de pe diferitele câmpuri de luptă, în parte, au contribuit și preoții noștri militari.

Istoria, la tot cazul, va avea o pagină și pentru preoții militari — pagină, care va zugrăvi rolul acestor preoți în actualul războiu.

Un glotaș.

Războiul european.

Comunicate oficiale.

Budapesta, 25 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus și italian: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul sudostic: Trupele noastre din Albania au învins ieri Italianii la Durazzo și pe aliatul lor Essad. Nainte de amiazi, trupe mai mici au trecut râul Arsen, iar batalioanele noastre s'au înstăpânit pe cel din urmă tranșeu dușman spre sud dela Bazarsjak. La amiazi am respins diviziunea italiană Savoia din tranșeele lor bineînțarite situate la ost dela numitele comune. În același timp, o altă coloană a ocupat cu asalt tranșeele situate la Sasso Blanco la 10 klm. spre sudost dela Durazzo. Dușmanul și-a părăsit în fugă pozițiile și s'a refugiat în dosul obstacolelor. Il isgonim.

Berlin, 24 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Am complectat învingerile noastre obținute la ost dela Maas. Am ocupat localitățile Braban, Haumon și Samogneu. Pădurea întregă la nord, nordost și nordvest dela Beaumen precum și Herbebois este în posesiunea noastră. Spre sud dela Metz am surprins o avangardă franceză și toți soldații în număr de 50 i-am făcut prizonieri.

Pe frontul oriental: În partea nordică a frontului s'au dat lupte artileristice și ale avangardelor. Evenimente de mare importanță nu sunt.

Pe frontul din Balcan: Nici un eveniment.

Aeroplanele austro-ungare atacă Valona.

Viena. — Ziarul „Neues Wiener Tageblatt" află din Geneva: După ziarul parizian „Journal" aeroplanele austro-ungare au atacat tabăra italiană din Valona, pricinuind mari și număratoase pagube în oraș și în împrejurimile lui. Tinta principală a acestui atac au fost magaziiile de muniții ale dușmanului, cari încă au suferit mult în urma acestei bombardări aeriene. Bombele au ucis în Valona 80 de oameni, între cari e și consulul italian de acolo, cu întreaga familie.

Blocarea Germaniei.

Rotterdam. — În camera lorzilor, ministrul englez Lord Landsdowne a declarat că se va aplica fără cruțare politica aceea care să împiedice ca provizii să ajungă pe mare în Germania.

Ministrul constată că scade acum trecerea de produse engleze în Germania, prin mijlocirea statelor neutrale, asta în urma măsurilor aspre ale guvernului englez. Așa Anglia a făcut ca importul de bumbac, ulei, și alte articole în Olanda și Norvegia, a scăzut foarte mult în ultimul timp, numai pentru trebuințele proprii ale acestei țări — așa că Germania nu mai procură nimic de acolo. Oricât de binevoitoare ar fi guvernele neutrale contra noastră, se vor găsi totdeauna oameni cari să calce peste măsurile noastre, și să servească dușmanii noștri. Se va alege un comitet special care să organizeze blocada contra Germaniei.

O înțelegere între socialiștii belgieni și germani?

Rotterdam. — Camille Huysmans, unul dintre cei mai cu vază șefi ai socialiștilor, secretarul Internaționalei socialiste, a rostit un discurs la o mare întrunire a socialiștilor olandezi spunând între altele:

— Eu, ca secretar al Asociației Internaționale socialiste, n'am rostit nici un cuvânt în contra Germanilor și în general n'am făcut niciodată declarații, cari să aibă efect păgubitor asupra raporturilor dintre secțiile de diferite naționalități ale Internaționalei. Prin aceasta mi-am înăbușit, și nu cu ușurință, sentimentele mele de belgian, deoarece știu foarte bine ce va să zică pentru națiunea mea invazia germană. Dar cred, că Asociația Internațională nu și-a istovit puterile; că e în vigoare și dacă n'a putut înlătura războiul, ea va putea face mult în interesul păcii.

Mi-a reușit — spune apoi Huysmans într'o altă parte a discursului său — să câștig promisiunea socialiștilor germani, că nu vor susține acțiunea de anexare a Belgiei. Dacă le-ar reuși și categoric să câștige o promisiune în acest sens dela partidul din centru, majoritatea Reichstagului german va fi în contra anexării Belgiei.

Mari lupte la Fieri.

Sofia. — Știrea despre ocuparea localității Fieri dintre Valona și Durazzo de către trupele generalului Todorov, se pare prea vremelnică. Fapt este că aproape de Fieri se dau de câteva zile crâncene lupte între trupele bulgare și cele italiene și albaneze, în cari armata bulgară are incontestabilă superioritate. Cu toate acestea rezistența eroică a trupelor de apărare, n'a putut fi încă învinsă. Se speră însă că în curând prin noui atacuri ale trupelor bulgare, Fieri va ajunge în curând în stăpânire bulgară. Aceasta ar însemna nu numai tăierea drumului către Durazzo ci și începutul ofensivei împotriva Valonei.

Scopul Rușilor este ocuparea Trapezundului.

București. — Luptele violente date la vest dela Erzerum provoacă presupunerea că cel mai apropiat scop al Rușilor este să ocupe Trapezundul. Această operațiune vor să și-o asigure și sprijinească cu acțiunea flotei lor în Marea Neagră. Flota rusească din Marea Neagră este condusă de amiralul prințul Trubetzkof.

Bombardarea Trapezundului.

Petrograd. — Agenția telegrafică din Petrograd anunță că flota rusească a bombardat Trapezundul. În port, bombardarea n'a produs decât prea puține stricăciuni, la ost dela Trapezund însă a incendiat vapoare de transport și poduri. Câteva luntri cu vântrele din portul Trapezund au fost scufundate. Tunurile turcești dela mal au dat vehemente împușcături și întregă flota s'a retras după o operațiune de o oră.

Vandervelde — ministru de războiu.

București. — Agenția telegrafică engleză anunță din Londra că șeful socialist belgian Vandervelde a fost numit ministru de războiu al Belgiei.

Lordul Cecil — ministru a blocadelor.

Rotterdam. — În ședința camerei comune-lor primul ministru englez Asquith a comunicat,

că lordul Robert Cecil va fi numit ministru al blocadelor. Noul ministru va primi portofoliul, dar va depinde de ministerul de externe. Pe lângă Robert Cecil va fi designat în ofițer de marină cu rangul de general.

Ultimul cuvânt al Germaniei în conflictul cu America.

Washington. — Ziarul „Newyorker Herald" află, că Statele-Unite au decis să rupă raporturile cu ambasadorul german, contele Bernsdorff din Washington și să trateze direct cu Berlin.

Germania și vapoarele comerciale armate.

Londra. — Ziarul „Times" află din New-York: Secretarul de stat german dela externe Jagow, a comunicat Statelor-Unite prin mijlocirea corespondentului ziarului „New-York Work", Wiegand că hotărîrea nestrămutată e ca din ziua fixată, adică 2 Martie Germania va privi vapoarele comerciale înarmate ca crucișătoare auxiliare ale dușmanului și va trata cu ele conform.

Noul comandant al flotei din Marea Mediterană.

Rotterdam. — Din Londra se telegrafiază: Ministrul de marină Balfour a comunicat în camera engleză că comanda flotei din Mediterană a Ententei este încredințată amiralului francez Fournier. Principele de Abruzzo este comandantul vaselor din Adriatică și apele învecinate, iar comandanții englezi sunt însărcinați cu o activitate locală. Balfour a mai spus că flota aliată din Mediterană și-a dovedit activitatea reușită de până acuma prin faptul că a transportat însemnate trupe la Salonic și Valona, a săvârșit cu succes evacuarea Dardanelor și transportul armatei sârbești din Albania la Corfu.

Basarabia.

Broșura ministrului rus L. A. Casso.

Arad, 25 Februarie.

Cu puțin înainte de izbucnirea actualului războiu, ministrul instrucțiunii publice din Rusia, L. A. Casso, a publicat o broșură în care se ocupă de Basarabia. În împrejurările actuale această carte e menită să provoace cel mai viu interes, întru cât Casso nu dă numai o descriere istorică a desvoltării Basarabiei din punct de vedere științific, ci discută în mod critic și administrația rusească a acestei provincii.

Casso își începe descrierea punând-o în legătură cu memoriile prințului Czartorysky, care sfătuisă în 1866 pe țarul Alexandru I să pornească un nou războiu contra Turciei, spre a face din Dunăre o graniță naturală a imperiului rusesc, urmând a stabili totodată și protectoratul asupra statelor creștine ce s'ar înființa în stânga Dunării.

Țarul a acceptat cu toată bunăvoința sfaturile prințului Czartorysky, deoarece după lupta dela Austerlitz (2 Decemvrie 1805) care slăbise cu mult monarhia habsburgică, socotea că se poate degaja de orice considerațiuni față de monarhia vecină fiind în același timp ferm convins că o singură lovitură ar fi de ajuns spre a distruge și desmembra imperiul otoman.

Turcii însă au dovedit o putere de rezistență cu mult mai mare decât se calculase la Petersburg, așa încât în anul următor chiar (1807) guvernul rusesc se mulțumea numai cu un protectorat nominal asupra creștinilor din Balcani, condiție sub care s'a putut face pacea.

Dorințele pașnice ale Rușilor, însă, s'au evaporat față de hotărîrea fermă a Turcilor de a duce războiul până la un desnodământ natural al lui, și astfel a durat războiul cu șanse variabile până la 1812.

Mult dorita țintă, pe care o preconizase prințul Czartorysky în memoriile sale, era totuș departe de a fi atinsă; așa că comandantul general prințul Cutusov sfătui pe țar să se mul-

țunească deocamdată numai cu *granița Prutului* transformând ținuturile din stânga Prutului în provincie rusească.

Cu toată opoziția curentelor din Petersburg, unele mai influente decât altele, propunerea lui Cassov a fost totuși admisă de țar, și pe baza aceasta s'a încheiat pacea dela București din 1812.

Intr'o discuție a evenimentelor din preajma încheierii păcii, Casso pune pe tapet chestiunea, dacă câștigul în aparență atât de sărac justifică sacrificiile colosale în bani și cu oameni, cari au întretinut un războiu de 6 ani și autorul crede că poate da fără nici o rezervă un răspuns *afirmativ* chestiunii.

Căci numai prin granița Prutului și-a putut consolida Rusia situația ei la Dunăre, care a fost de altfel ținta politicii Caterinei II, și singura totodată care ar fi putut face responsabilă extinderea frontierelor imperiului rusesc pe ruinele Turciei. Un alt câștig important, constă în aceea că prin pacea dela București, Rusia a putut încorpora pentru prima oară provincii creștine din imperiul otoman, și prin aceasta i se oferea prima ocaziune de a se impune ca protectoare a populațiilor creștine din peninsula balcanică.

Casso mărturisește cu o dragoste în adevăr demnă de relevat că Rusia nu a rezolvit încă marile teme ce i s'au oferit și impus prin cucerirea Basarabiei, — nici atunci și nici mai târziu. Căci, administrarea provinciilor cucerite cari au fost pentru prima oară în timpul păcii dela București (1812) desemnate ca „Basarabia”, — a fost atât de apăsătoare și a corespuns atât de puțin nevoilor populațiilor de acolo, încât din primii ani chiar, mii de locuitori au emigrat peste Dunăre și Prut în Moldova.

La 1812 Basarabia și-a pierdut situația excepțională, de care s'a bucurat până atunci; de atunci a devenit gubernie rusească, decând a și început o dărză luptă în contra Românilor cari a început prin interzicerea limbei române în public și care durează încă și astăzi.

Religia ortodoxă, pentru paza și protecțiunea căreia a ridicat Rusia armele contra Turciei — după cum afirmase în repetate rânduri — a dispărut înapoia intereselor slave, și bărbății de stat ca și diplomații ruși n'au cunoscut alt scop, decât de a distruge și oprima spiritele poporului din Basarabia în favoarea slavilor.

În complexul imperiului rusesc, Românii sunt considerați ca un corp străin și turbulent și ca dovadă de disprețuirea fără margini a Românilor basarabeni de către guvernul rusesc, Casso spune că, în anuarul oficial al ministerului de interne din 1910, aceștia nici nu sunt menționați.

În legătură cu aceasta e demn de relevat, că în timpul actualului războiu, se manifestă în Franța un curent *favorabil* destul de pronunțat în favoarea Românilor basarabeni.

Acum câțeva vreme, „Journal des Débats” s'a ocupat cu această chestiune, și a cerut ca *congresul european* ce va veni în curând și care va avea de orânduit continentul nostru mai bine decât a făcut-o cu un secol în urmă congresul dela Viena, nu va trebui să acorde *autonomia* numai Finzeilor și Polonezilor, ci și *Românilor din Basarabia*.

E ușor de conceput, că atât de departe nu merge Casso în broșura lui, și din ceea ce spune, sau mai bine zis din ceea ce nu spune, reiese evident că și el recunoaște lacunele acestui guvernământ și consideră o *schimbare* în actuala situație a Basarabiei ca *necesară*.

AVIZ.

Rugăm onorații noștri mușterii, că în cazuri de comenzi să se adreseze direct nouă, trimițând tot la adresa noastră și banii, iar nicidecum la administrația foii. Astfel, ni se va da posibilitatea de a rezolva toate comenzile urgente și punctual.

Cu stimă:

Librăria „Concordia”,
strada Deák Ferencz Nr. 20.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 25 Februarie 1916.

Amintirile din trecut.

Amintirile din trecut niciodată nu au preocupat așa de mult pe oameni, ca în aceste zile de urgie.

Acuma, când fiecare avem câte o durere, cu câtă duioșie ne gândim la trecut, la amintirile lui frumoase.

Firul minții noastre nu obosește niciodată, cu sângința de furnică scormonește în cartea trecutului; fiecare pagină e citită cu atențiune încordată, cu evlavie. Altădată, când nu bubuiau tunurile, când mitralierele nu secerau zeci de mii de vieți, când nu ardeau orașe și sate, palate luxoase și colibe sărăcăcioase, puțini, foarte puțini citeau în cartea trecutului lor. Atunci oamenii aveau alte preocupări, starea lor sufletească era alta; atunci durerile, de cari acuma sunt părtași, le erau necunoscute.

Acuma, amintirile din trecut sunt ca un balsam bine-făcător; ele alină durerile, alungă gândurile negre și apăsătoare, aduc mângâiere, înviează, întăresc sufletele, produc lacrimi de bucurie, sunt cei mai buni prieteni, cei mai sinceri sfetnici. Sub impresia acestor amintiri, omul suportă cu mai multă tărie loviturile sorții; speranțele lui într'un viitor mai bun, mai liniștit, mai fericit sunt tot mai multe, le vede cât mai realizabile.

Și eu, departe și înstrăinat de aceia, pe cari îi iubesc așa de mult și cari tot așa mă iubesc pe mine, de câteori nu aflu mângâiere în amintirile din trecut.

O, dacă în trecutul meu nu ar fi amintiri frumoase! Numai acuma le știu preții, numai acuma înțeleg farmecul, misterul și semnificația lor. De multeori durerile mele sufletești sunt atât de nemiloase, de insuportabile, că mă vedeam înaintea prăpastiei. În fiecare clipă credeam că am să mă prăbușesc în infiorătorul ei abis. Deodată însă, sub impresia amintirilor din trecut, priveștița închipuirii mele se schimbă, prăpastia dispare, iar locul ei îl ocupă o grădină frumoasă, cu flori mirositoare.

Amintirile din trecut, în zilele săngeroase, prețuiesc mai mult decât diamantele!

Alex. Tințariu.

O mare invenție românească. Din București se anunță: Un tânăr tehnician I. Popescu, maestru în atelierele căilor ferate românești, a inventat un cuptor în care se poate topi ori ce metal: bronz, fontă, oțel și fier, cu păcură în loc de cărbuni. Din experiențele făcute în atelierele căilor ferate rezultă că cuptorul acesta ajunge până la 1600 grade într'un timp mult mai scurt decât cu orice alt combustibil. Avantajele ce procură combustibilul lichid asupra cărbunilor sunt și aci tot atât de mari și apreciabile ca și în încălzirea căldărilor mașinilor cu aburi. Ele se rezumă în următoarele: 1. Economie de bani și combustibile. 2. Comoditate și igienă în ateliere prin faptul că se suprimă praful și fumul din atelierele de turnătorie. 3. Economie de timp, căci în câteva minute se poate topi cantități considerabile de oțel.

Avantajul cel mai mare al acestei invenții, este că acest cuptor se adaptează cu înlesnire la: Forjarea fierului, la cuptoarele de topit fontă și oțel la cuptoarele de lipit fierul în pachete spre a forma piese de mașini etc.

Regina României bolnavă. Din București se anunță: Regina Maria este bolnavă și de câteva zile n'a putut părăsi patul. Nu de mult regina a suferit de o aprindere de musculatură și ivindu-se din nou simptomele acestei boale, medicii au recomandat reginei absolută liniște.

Doamnele Ardelene din București pentru orfelinatul din Sibiu. În ziarele din țară a apărut următorul apel: Neuitatul Ierarh Ioan Mețianu trimițându-ne un apel inimos, pentru crearea unui orfelinat în care să se adăpostească copiii ostașilor români morți pe câmpul de luptă, credem că nu poate să fie inimă românească, care să nu tresară la această chemare și într'un avânt generos, să ne ajute a ridica clădirea neperitoare, în care orfanii neamului să se poată închina Dumnezeului părinților noștri, singurul ocrotitor al acestui neam atât de greu încercat.

În acest scop un grup de doamne ardelene s'au întrunit la dna Alexandrina Cantacuzino și au hotărât să facă o vânzare de ace și agrafe cu chipul marelui Voevod Mihaiu Viteazul, în zilele de 13 și 14 Februarie pe străzile Capitalei și în provincie. Nu ne îndoim că această vânzare va fi întâmpinată cu dragoste frățească care este singura noastră mângâiere, în aceste vremuri grele și că dânsa se va transforma într'o manifestare de solidaritate națională neîntrecută, încălzind și îmbărbătând toate sufletele.

Lucia Cosma, Maria N. Mircea, Virginia Dr. Nistor, Natalia Pruncu, Eugenia Hodoș, Veturia Ghibu, Silvia ing. Marcu, Agnes Th. Nicolau, Elena Popescu, Aurelia ing. Corfariu, Emilia Dr. Grecu, Olimpia Z. Bârsan, Elisa Popa Lisseanu, Maria Moța, Regina Sfetea, Elena Sfetea, Elena Popescu, Florica Cioran, Ersilia Dr. Codarcea, Getta Dr. Braun.

Un câștig de 11 milioane al Băncii Naționale. Ziarele din București publică bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1915 al Băncii Naționale pentru gestiunea anului 1915.

Câștigul net al Băncii Naționale este de Lei 11 milioane, 164.598, bani 19.

Cinci mii coroane pentru orfelinatul din Sibiu. Direcțiunea Institutului de credit și economii Lumina din Sibiu, în ședința sa plenară ținută în 22 l. c. sub conducerea președintelui său d. Nicolae Ivan, a votat pentru *Orfelinatul românesc din Sibiu* suma de 5000 coroane.

D. Dr. Iuliu Maniu a terminat cu splendid succes școala de ofițer în Sibiu și a fost în zilele din urmă dislocat iarăș la regimentul său de artilerie în Șura-mare.

† **Emil Achim.** Numărul eroilor noștri căzuți pentru patrie s'a mai înmulțit cu unul. Când, de avocat Emil Achim sublocotenent în reg. 12 de honvezi, fiul directorului dela banca „Sătmarăna” a căzut pe câmpul de luptă contra Rușilor lângă Rarancea la 4 Ianuarie 1916. Lăsa în doliu distinsa familie românească, cu atât mai vărtos, că unicul fiu ce le-a rămas încă e pe câmpul de luptă, ca stegar.

Dar simțim durere după decedatul toți cunoscuții lui din părțile aceste extreme ale românismului din Sătmar. Priveam în el stegarul luptei naționale în aceste părți expuse. Vitejiile lui au fost recunoscute prin decorațiile ce le-a primit. A fost decorat cu medalia de argint clasa II, cu medalia de argint cl. I, cu medalia de aur și mai nou din 1 Ianuarie 1916 fiind înaintat de sublocotenent tot în urma vitejiei lui a fost înaintat pentru alte decorații ce se dau ofițerilor.

Odihnească în pace! — Cor.

Al patrulea împrumut german de războiu. „N. W. Tagblatt” află, că încă în luna aceasta se va da publicității invitarea la semnarea noului împrumut de războiu german. Pe lângă tipul vechiu de împrumut nedenuțabil de 5 procente se vor lansa și asemnate de stat cu 4 și jum. procente, ce se vor sorti cu valoarea nominală în decursul unui șir stabilit de ani. Cursul de semnare al împrumutului de stat de 5 procente se va acomoda cursului de zi al vechilor împrumuturi de războiu de 5 procente. Pentru plăți benevole se fixează deja termenul de 31 Martie. Obligațiile de plată vor trece însă în gestiunea noului an financiar a bugetului imperial german.

† **Gizella Tamás de Alsókosály** născ. Pop de Lemény a decedat după grele și lungi suferințe în 16 Februarie, în etate de 59 ani.

Osămintele defunctei au fost binecuvântate după ritul bisericeii gr. cat. române în comuna Kővárhosszafalu în 19 Februarie și apoi așezate spre vecinică odihnă în cimitirul bisericeii gr. cat. rom. din Kővárremete.

Pe decedata o deplâng: Gregorin Tamás de Alsókosály soț. Dr. Fulvio Artur Tamás c. r. medic căpitan și soția. Silvia Calinesc născ. Tamás fiu și fiică. Demetriu Calinescu ginere. Sabina Leményi și soțul, Virgil Todorán preot-campestru, Aurelia Leményi și soțul, Buda Alexandru preot gr. or. Iustina Pop de Le-

mény și soțul, Ioan Nemeș, Iuliu Pop de Lemény preot, Iosef Pop de Lemény preot, Elisabeta Pop de Lemény și soțul, Mihail Demeter preot frați și surori, Sever Tamás Afexandru Calinescu nepoți.

Odihnească în pace!

Comunicația de tren dintre Predeal și Brașov. Comunicația de tren dintre Brașov și Predeal întreruptă trei zile de-arândul din cauza catastrofei de tren întâmplată pe această linie, ieri a reușit să fie restabilită.

Mari ninsori în România. În întreaga Moldova ninge într'una. În orașul Săveni din cauza zăpezii s'a surpat acoperișul dela șase case. Mari ninsori se anunță și de pe frontul Bucovinei, ceea ce împiedecă foarte mult operațiunile de războiu.

Decorat. Preotul gr. cat. din Coșteiu mare (Caras-Severin) *Mihaiu O. Morariu*, care de un an e aplicat ca preot castrens, în câmpul de luptă galițian la reg. de inf. No. 5, pentru că a însuflețit pe soldați cu ocaziunea atacului dela Toporăuți și Rarancea, a fost decorat la 15 Ianuarie 1916, cu crucea de argint pentru merite. Decoratul este fiul parohului gr. cat. d. George Morariu din Izgar.

Dăruire. D. Nicolae Lazar preot în Muncel ne-a trimis 10 coroane pentru fondul Onișiu pentru masa studenților.

— D. Ioan Gerlan, notar cerc. în Oșorheiu (com. Bihor) a trimis 25 cor. pentru fondul ziaristilor români.

Mulțumiri!

Nu se îngăduie ajutoare pentru trădători. Tribunalul militar din sudul Tirolului, a lansat în „Risveglio Tridentina” următoarea publicație:

Majoritatea indivizilor cari în cursul anului 1914 și 1915 au trecut în Italia sau Elveția, au săvârșit tradare de patrie și direct sau indirect au o atitudine dăunătoare față de patria părăsită în care împrejurările normale încep să se restabilească. Mijloacele de propagandă direcționate împotriva noastră le-au luat dela noi și astfel toți indivizii cari trimit ajutoare în bani sau alte efecte acestor trădători fie chiar date personal sau prin intermediari, se vor considera complici în tradarea de patrie sau vor fi declarați și ei trădători.

Ziua intercalată. Ziua de ieri, cea de 24 Februarie a fost o zi rară a calendarului. Este ziua intercalată în calendar de către papa Gregoriu pentru ca să întregască diferența dintre anul din calendar și cel astronomic. Superstiția o crede cea mai nenorocită zi a anului fiindcă nu dispune de un sfânt protector, de aceea biserica satolică nici n'o privește de o zi separată, ci o completează, un fel de adaos al celei de 23 Februarie.

Sedința casei magnaților. Casa magnaților se va întruni la 25 Februarie n. a. c. la ora 11 în ședință pentru ca să înceapă desbaterea proiectelor transpuse spre aprobare de către camera deputaților. Deoarece proiectele sunt atât de importante și numeroase, nu e probabil că necesitatea va cere două ședințe, pentru aplanarea tuturor chestiunilor la ordinea zilei.

Imprumuturile lui Pierpont Morgan. Un ziar din Berna anunță: călătoria în Europa a lui Pierpont Morgan are două ținte: două importante afaceri financiare. Miliardarul american va lichida Angliei un împrumut de 2500 milioane franci, iar Franței de 1250 milioane.

La Librăria „Concordia” din Arad se află de vânzare următoarele calendare:

Calendarul Săteanului. Cu ilustrațiuni și mape din războiu (Sibiu), 30 fil.

Calendarul dela Cluj 20 fil.

Calendarul diecezan (Arad) 50 fil.

Cucu. Calendar umoristic 30 fil.

Calendarul poporului (Sibiu) 40 fil.

Banii să se trimită înainte adăugând pentru porto de fiecare calendar 10 fil. Pentru cele trimise în chipul acesta Librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se trimită separat 25 fil. până la greutatea de un chilogram.

Ultima oră.

REGELE BULGARIEI A PLECAT DIN VIENA

Viena. — Regele Ferdinand al Bulgariei a plecat ieri seara din Viena, împreună cu cei doi fii ai săi, prințul moștenitor Boris și prințul Cyrill.

ASQUITH DESPRE CONDIȚIILE DE PACE.

Amsterdam. — Primul ministru Asquith a spus în camera comunelor următoarele despre condițiile de pace:

„Noi nu vom lăsa sabia, care n'am tras-o cu ușurință, câtă vreme Belgia și adaog: Serbia nu au recâștigat în deplină măsură tot ce au jertfit, câtă vreme Franța nu va fi satisfăcător asigurată împotriva atacului, câtă vreme drepturile națurilor mai mici ale Europei nu vor fi așezate pe un temelie inatacabil și câtă vreme imperialismul militar al Prusiei nu va fi definitiv înfrânt”.

ITALIA VA DECLARA RĂZBOI GERMANIEI

Lugano. — *Secolo* scrie: Partidele parlamentare italiene nu tolerează mai departe șovăiala guvernului. Salandra s'a constătuit o oră și jumătate cu Sonnino. În cercurile bineinformate se vorbește, că guvernul italian va anunța în cameră, la dorința partidelor, declararea războiului Germaniei.

Bibliografie.

Recomandăm următoarele publicații ce le primim la redacție:

Axente Banciu: Dr. Alexandru Bogdan, o broșură despre viața și activitatea distinsului profesor al liceului din Brașov, căzut în luptele dela Zuzina. Costă 1 cor., plus porto poștal și se vinde în tolosul bibliotecii publice „Dr. Alexandru Bogdan” din Brașov. Se poate cumpăra dela librăriile românești.

A. Cotruș: Sărbătoarea Morții, un volum de poezii dintre cele mai energice și valoroase ce s'au scris în românește, cu motive din războiul actual. Costă 1.50 cor. plus porto și se poate comanda dela librăriile românești.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

In atențiunea celor ce ne trimit bani.

Persoanele, cari trimit sume de bani prin mandat poștal, sunt cu inzistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a cuponului) în ce scop anume se trimite suma. Când aceasta nu este posibil — fie din orice motiv — să ni se arate prin o scrisoare (recomandată) destinația banilor. — Scrisoarea e bine să se trimită înainte de expediarea banilor, așa ca pe când ne sosește suma, să avem deja avizul în chestie.

Adescori ni se trimit bani fără nici o lămurire, chiar și din ținuturi unde este permis a uza de cuponul mandatului poștal. În astfel de cazuri, prin cereri de lămuriri, depozitări și contări ni se face lucru degeaba.

Pentru evitarea astorfel de cazuri, cel puțin pentru viitor, ne adresăm cu această ocaziune mai vârtos către abonații noștri de pe câmpul de luptă (Feldpost), dar în același timp și celor de acasă, cari ne trimit bani colectați pentru anumite scopuri de binefacere. Colectele trebuie trimise, totdeauna înainte de expediarea banilor, cu câteva zile.

Ținându-se seamă de rugămințile noastre, pe lângă că se vor putea evita multiplele neînțelegeri, cari obvin în atari cazuri — ni se va ușura și munca noastră, fiindcă nu va trebui să cerem lămuriri și să ținem mereu lucrurile în evidență.

Atât colectele, cât și sumele de bani se vor adresa Adm. ziarului „Românul” și nu la adresa persoanelor private. Librăriile ne socot anumite taxe pentru astfel de servicii.

Administrația ziarului.

ANUNȚ.

O fată română din familie bună, de 18 ani

caută un post

la o familie nobilă pe lângă 1—3 copii.

Ofertele să se trimită la administrația ziarului „Românul”. (O 2617—1)

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de primul rang.

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiile necesare (locul nașterii, regimentul și faptele răsplătite cu medalia respectivă)

Rugăm stim. noștri abonați cari își schimbă domiciliul să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și pe cea veche. Ținând seamă de această mică rugare a noastră le vom putea trimite ziarul fără întrerupere și fără întârziere.

E consult, ca nu numai la schimbări de adrese, dar și la reclamări de orice natură, precum și la trimiterea banilor să se alăture banda (fașia) sub care s'a expedit ziarul. Se poate atașa și pe dosul cuponului dela mandatul poștal.

PENTRU „CARTEA DE ONOR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie —: .. săvârșită de eroii noștri. .. :::

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Filnd aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebreale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**